ដំណាំពោត

ដំណាំ ពោត

I ស្ថានភាពដំណាំពោតនៅប្រទេសកម្ពុជា

ពោតជាដំណាំមួយយ៉ាងសំខាន់ក្នុងចំណោមដំណាំស្បៀងសំខាន់ផ្សេងៗទៀត ។ ដំណាំនេះបានស្ថិតក្នុងចំណាត់ថ្នាក់ទី 3 សំរាប់ការនាំចេញទៅលក់នៅបរទេស បន្ទាប់ពីដំណាំស្រូវនិងកៅស៊ូ ។ ម្យ៉ាងទៀតប្រជារាស្ត្រយើងភាគច្រើននិយមយកពោត ទុកសំរាប់តែប្រើប្រាស់ជាចំណីអាហារបន្ទាប់បន្សំដូចជា ដុត ,ស្ងោរ, សាំង-បន្លែម ។ល។ និងទុកសំរាប់ធ្វើចំណីសត្វប៉ណ្ណោះ។

ដំណាំពោតនេះបានចាប់ផ្តើមដាំនៅប្រ-ទេសកម្ពុជាយើង ចាប់តាំងពីសតវត្សទី 17-18 (សម័យអាណានិគមនិយមបារាំង) ហើយបានឈានឡើងជាចំណាត់ជាតិ ចាប់តាំងពីឆ្នាំ 1910 ។ សព្វថ្ងៃនេះផលិតកម្មដំណាំពោតបានថយចុះយ៉ាងខ្លាំង ដោយសារមានបញ្ហាមួយចំនួនដូចតទៅ :

- គ្រាប់ពោតមានតម្លៃទាប .
- កសិករពុំមានពូជថ្មីគុណភាពល្អ ផ្តល់

ទិន្នផលខ្ពស់ ។

- ដីភាគច្រើនជាប្រភេទដីខ្សោះជីជាតិ ។

ដូច្នេះ ក្នុងឆ្នាំ 1980 - 1984 យើងដាំពោតបានលើផ្ទៃដី 68,7 ពាន់ហិកតា ហើយផលបរិមាណសរុបបាន 67,6 ពាន់តោន ។ នៅអំឡុងឆ្នាំ 1991-92 នេះ យើងដាំបានលើផ្ទៃដី 66 ពាន់ហិកតា ហើយទទួលផលបានប្រ-មាណតែ 60 ពាន់តោន ប៉ុណ្ណោះ ។ ក្នុងជំណោកសេចក្តីត្រូវការគ្រាប់ពោតសំរាប់ទ្វីបអាស៊ី 21 លានតោន នៅឆ្នាំ 1991 - 92 ។

ប្រភេទពូជ	ឈ្មោះវិទ្យាសាស្ត្រ	អង់គ្លេស	បារាំង
ពោតស	zea Mays	white corn	Mais blanc
ពោតបាកែវ	Zea Mays Vra rugosa	Sweetcorn	Mais doux
ពោតក្រហម	Zea Mays	Red corn	Mais rouge

II សារៈប្រយោជន៍នៃដំណាំពោត

ពោតជាដំណាំពោតមួយប្រភេទយ៉ាងសំខាន់សំរាប់បំរើការ ហូបចុក របស់មនុស្សសត្វ ។

១- ជាចំណីរបស់មនុស្ស

ក/ ជាចំណីអាហារប្រចាំថ្ងៃសំរាប់ប្រទេសមួយចំនួនដែលយកពោតជាអាហារមូលដ្ឋាន ។

ខ/ ជាចំណីអាហារបន្ថែមលើអាហារមូល

ស្ពាន ដែលគេបរិភោគបន្ទាប់បន្សំដូចជា នំគ ស្ករ អាំង កែច្នៃធ្វើជាអង្ករពោត ម្សៅពោត នំពោត ។ល។

២- <u>ជាវត្ថុធាតុដើមសំរាប់រោងចក្រ</u> :

- ដើមនិងស្លឹកធ្វើជាក្រដាស, ជ័រ ឬសំរាប់ដុត
- គ្រាប់ពោតដំណើបកិនជាម្សៅ ធ្វើជាកាវ គ្រឿងតម្បាញ សាប៊ូ ផលិតផលសំរាប់រំលាយលោហធាតុ ។ល។
- គ្រាប់ពោតក្របាមកិនធ្វើជាចំណីសត្វ
- ចម្រាញ់យកជាតិប្រូតេអ៊ីន និងអាមីដុង ធ្វើជាទិសង ។
- កែច្នៃជានំប៉័ង នំប៉ាស្ទី ប្រេងឆា ទឹកសេរ៉ូ ។ល។

៣- <u>សំរាប់ការងារស្រាវជ្រាវវិទ្យាសាស្ត្រ</u>

តាមរយៈដំណាំពោត អាចអោយអ្នកវិទ្យាសាស្ត្រងាយស្រួលសិក្សាពីលក្ខណៈបន្តពូជ និងលក្ខណៈប្រែប្រួលនៃពូជពីជំនាន់មួយទៅជំនាន់មួយ (Hereditary variations) នៃរុក្ខជាតិ ។ នៅក្នុងគ្រាប់ពោត មានសារជាតិផ្សេងៗដូចជា: ជាតិទឹក 10,8% ជាតិប្រូតេអ៊ីន 10,0% ជាតិប្រេង 4,3% ជាតិកាបូអ៊ីដ្រាត 73,4% ជាតិរ៉ែ 1,4% ។ល។

III - លក្ខណៈរូបសាស្ត្រនៃដំណាំពោត

ដំណាំពោតជារុក្ខជាតិមួយបែបដែលមានអាយុកាលលូតលាស់ខ្លីល្មមសមស្របនឹងការដាំដុះ គឺរយៈពេល 85ថ្ងៃ 90ថ្ងៃ 100ថ្ងៃ 110ថ្ងៃ 130ថ្ងៃ និងរហូតដល់ 185ថ្ងៃ ។ ចំពោះពូជពោតនៅប្រទេសកម្ពុជាយើងច្រើនមានអាយុកាល 85ថ្ងៃ 90ថ្ងៃ និង110ថ្ងៃ ប៉ុណ្ណោះ ។

ជាទូទៅដើមពោតច្រើនមានកំពស់ពី 1,50ម ទៅ 3,00ម ។ ដោយឡែកនៅអាមេរិកខាងត្បូង កំពស់ពោតមានរហូតដល់ 9ម ។

ពោតមានស្លឹករាងជាបន្ទះស្រួចវែង មានបណ្តោយប្រមាណជា 1ម ទទឹងពី 7-15ស.ម ស្លឹកវាបានដុះចេញពីថ្នាំង និងតំរៀបឆ្លាស់គ្នាពីមួយទៅមួយ ។ លក្ខណៈពិសេសចំពោះដំណាំនេះ គឺនៅលើដើមពោតតែមួយមានផ្កាញី និងផ្កាឈ្មោលនៅជាមួយគ្នា តែផ្កាឈ្មោលស្ថិតនៅផ្នែកខាងលើនៃដើម និងផ្កាញីស្ថិតនៅចំពាក់កណ្តាលដើម ។ ដូច្នេះផ្កាញីជាកន្លែងកំណើតនៃផ្លែពោតនេះឯង ។

IV - បច្ចេកទេសដាំដុះ

១- ការជ្រើសរើសពូជ

- គ្រាប់ពូជល្អ ផ្តល់ទិន្នខ្ពស់
- គ្រាប់ពូជល្អ ដែលមានភាពសុទ្ធលើសពី 95%
- គ្រាប់ពូជដែលមានអត្រាដំណុះលើសពី 85%
- គ្រាប់ពូជថ្មី មិនទុកយូរខែឆ្នាំពេក ។
- គ្រាប់ពូជធន់ទ្រាំនឹងជំងឺ សត្វល្អិតបំផ្លាញ និងមិនប្រេះបែក ។

២- រដូវកាលដាំដុះ

នៅតំបន់ត្រូពិក ពោតជាដំណាំមួយដែលមិនរើសរដូវកាលដាំដុះ គឺអាចដាំបានគ្រប់ពេលវេលា ។

ដោយឡែកនៅប្រទេសកម្ពុជា គេអាចដាំពោតបានល្អនៅតាមបណ្តាខេត្តមួយចំនួនតាមដងទន្លេដូចជា: ខេត្តកណ្តាល , ព្រៃវែង , កំពង់ចាម, ក្រចេះ , កំពង់ឆ្នាំង និងតំបន់ដីក្របាម ។

ចំពោះដីនៅតាមមាត់ទន្លេ គេអាចដាំបានក្នុង 1ឆ្នាំ 2ដង ព្រោះជាតំបន់ដែលអាចធានាបានទឹកនិងជីជាតិបានគ្រប់គ្រាន់ ។

- រដូវវស្សា: ចាប់ពីចុងខែមេសា ដល់

ពាក់កណ្ដាលខែឧសភា និងប្រមូលផលនៅចុង ខែសីហា ចំពោះតំបន់ដីតាមមាត់ទន្លេ និងចាប់ពីខែឧសភា ដល់ខែកក្កដា និងប្រមូលផលនៅចុងខែ កញ្ញា ចំពោះនៅតំបន់ដីក្រហម ។

- រដូវប្រាំង : នាំបានចាប់ពីរដូវទឹកស្រក គឺចាប់តាំងពីខែវិច្ឆិកា រហូតដល់ខែមករា ហើយប្រមូលផលនៅចុងខែមិនា និងដើមខែមេសា ។

៣- <u>ការរៀបចំដី</u> :

- នៅរដូវប្រាំង ការភ្ជួររាស់ដី ត្រូវអោយបានម៉ត់ល្អ ដើម្បីរក្សាសំណើមក្នុងដីបានយូរ ហើយអាច ភ្ជួរដីបាលត្រឹមតែ 5 - 15 ថ្ងៃប៉ុណ្ណោះ ។

- សំរាប់រដូវវស្សាវិញ គេពុំចាំបាច់ធ្វើដីអោយម៉ត់ពេកទេ ព្រោះអាចបណ្ដាលអោយដីដាប់ ហាប់ បន្ទាប់ពីភ្លៀងធ្លាក់ ។ ការភ្ជួរបាលដីដំពោតក្នុងរដូវនេះ ត្រូវធ្វើអោយបានពី 1 ខែ ទៅ 2 ខែ ដើម្បីសម្លាប់ស្មៅចង្រៃ , សត្វល្អិត ឯម្បី ព្រមទាំងបង្កើនបន្ទុកខ្យល់ក្នុងដីអោយបានល្អថែមទៀត ។

៤- <u>របៀបដាក់ជី</u> :

លើកទី 1 : ដាក់ជីទ្រាប់បាតក្នុងផ្ទៃដី 1 ហិកតា

- ជីលាមកសត្វចំនួនពី 5 - 10 តោន ភ្ជួរលប់មុនពេលដាំ

- អ 15.15.15 ឬ 16-20-0 ចំនួនពី 200-300 គ.ក្រ ។

លើកទីពីរ : ជីអ៊ុយរ៉េ ដាក់នៅពេលពោតចេញស្លឹក 6-8 សន្លឹក ឬនៅពេលពូនគល់លើកទី 2 ។

ចំពោះប្រភេទជីគីមី វត្ថុធាតុអាសូតគេអាចដាក់ពី 50-150 គ.ក្រ ក្នុង 1 ហិកតា ។ ផូស្វ័រពី 30-90 គ.ក្រក្នុង 1 ហិកតា និងវត្ថុធាតុប៉ូតាសពី 50-130 គ.ក្រក្នុង 1 ហិកតា ។

វត្ថុធាតុគីមីដែលត្រូវដាក់តាមដំណាក់កាលលូតលាស់របស់ពោត :

ពេលវេលាដែលត្រូវដាក់	បរិមាណនៃវត្ថុធាតុគីមី N-P-K	របៀបដាក់ជី
ដាក់ពេលភ្ជួររាស់មុនដាំ ឬ ដាក់រាយពេលដាំ	25.30%-100%-100%	ដាក់ទ្រាប់បាត
ពេលពោតមានអាយុកាលលូតលាស់30ថ្ងៃនៅពេលពូនគល់លើកទី 2	50-70%-0%-0%	ដាក់បំប៉ន

* <u>សេចក្តីបញ្ជាក់</u>: ដាក់ជីទ្រាប់បាតមានពីរយ៉ាងគឺ ភ្ជួរលុបមុនពេលដាំ និងដាក់នៅពេលដាំដោយរាយនៅក្បែរគ្រាប់ ចម្ងាយប្រហែល5ស.ម ។ ចំពោះជីបំប៉ន ត្រូវដាក់រាយនៅក្បែរគល់ប្រហែល 5 ស.ម រួចពូនគល់លប់ដៃគូង ។

ជម្រៅគ្រាប់ដែលត្រូវកប់ ឬ បុកដាំ គឺអា-ស្រ័យដោយសភាពសំណើមដែលមាននៅក្នុងដី ចំពោះដីសើម ឬ នៅរដូវវស្សា ការកប់ ឬ បុកដាំគ្រាប់ពោតរាក់ល្មមគឺប្រមាណ 3-5 ស.ម ។ ចំណែកដីស្ងួត ឬ នៅរដូវប្រាំងវិញ ការកប់ ឬ បុកដាំគ្រាប់ពោត ត្រូវកាយជ្រៅបន្តិចគឺប្រ-មាណពី 5-8 ស.ម ។

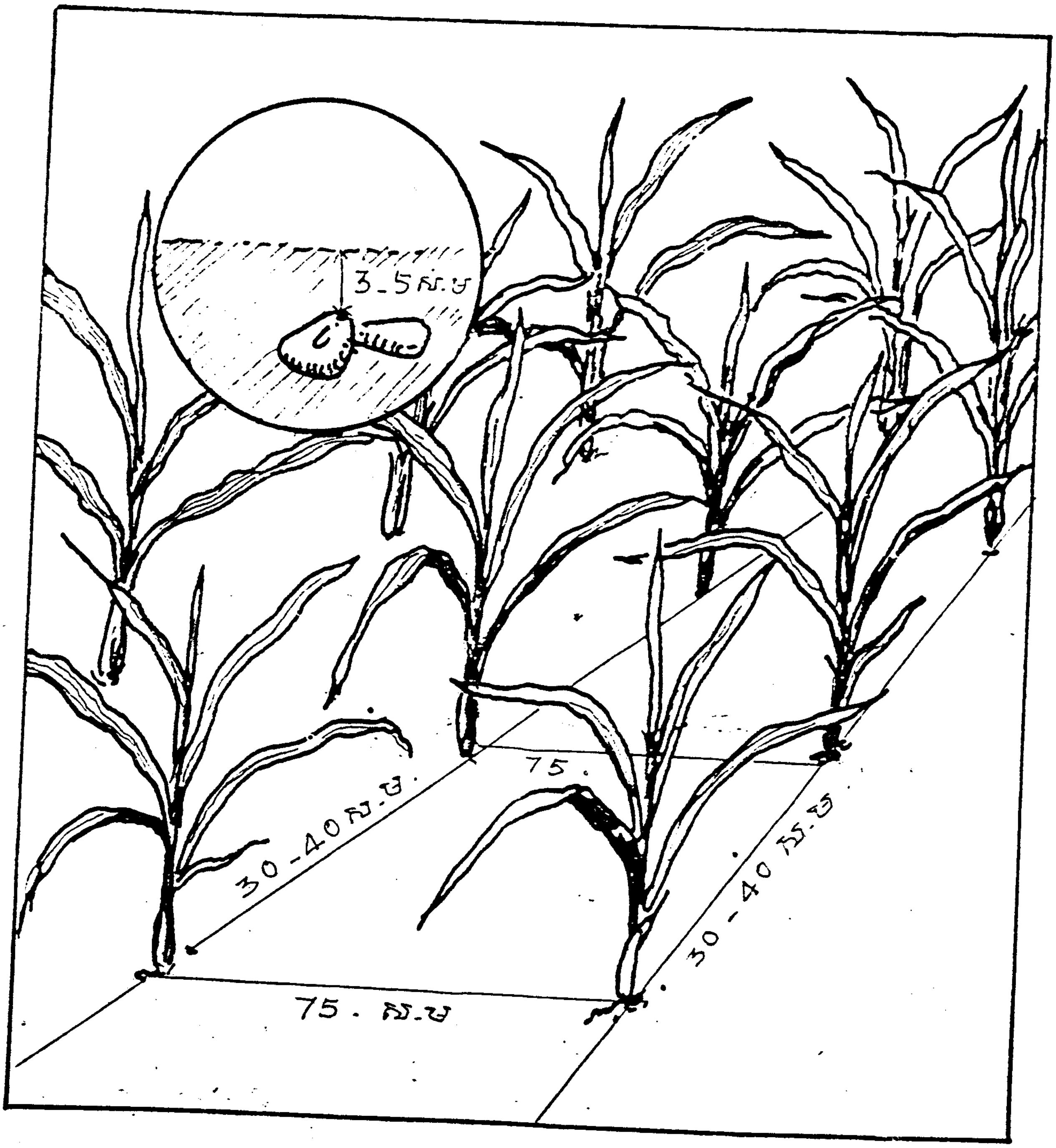

V - ការថែទាំ :

ក. ការរំលស់កូន : ក្រោយពេលដាំឬកប់ដីបាន 2-3 ថ្ងៃ ក៏ពេលគ្រាប់ពោតចាប់ផ្ដើមចេញពន្លក បើឃើញគ្រាប់ដែលមិនដុះមានតិចជាង 10% យើងមិនចាំបាច់រំលស់ទេ តែបើគ្រាប់មិនដុះមានច្រើន ត្រូវប្រញាប់រំលស់គ្រាប់ថ្មីជាបន្ទាន់ ដើម្បីធានាបាននូវចំនួនដើមក្នុងផ្ទៃដី 1 ហិកតា និងដើម្បីធានាបរិមាណផលបានច្រើន ។

ខ - ការដកបំបែកកូនពោត : ក្រោយពេលកូនពោតដុះបាន 15 ថ្ងៃ ឬនៅពេលកូនពោតមានស្លឹក 3-4 សន្លឹក មានកំពស់ប្រមាណ 10-15 ស.ម ត្រូវប្រញាប់ដកបំបែកដើមចេញខ្លះទុកតែ 1 ដើមឬ 2 ដើម នៅតាមចន្លោះរន្ធ និងចន្លោះគុម្ពខាងលើ ។ ដើមដែលទុក ត្រូវរើសយកដើមណាដែលថ្លោស មានភាពរឹងមាំដុះលូតលាស់ល្អជាងគេ ។ បើទុកដើមច្រើនក្នុងមួយគុម្ពៗនោះ ពោតដុះមិនស្មើគ្នា ខាតជីជាតិ ដើមវែងស្គមៗ ផ្ដល់ផ្លែតូច ឬគ្មានផ្លែ ឬមានផ្លែដែរតែមិនសូវដាក់គ្រាប់ណែនល្អ ។

គ- ការជ្រួយដី ដកស្មៅ ពូនគល់ :

- ក្រោយពេលដកបំបែកកូនពោតពេល

ខ្ទះហើយ ត្រូវដាប់បន្ថែមដោចស្មៅ ស្រួយដីនិង
ពូនគល់លើកទី 1 ដើម្បីអោយដីធូរ ដក់សំណើម
បានច្រើន ឫសពោតនិងបានល្អ ខ្យល់ចេញចូល
បានស្រួល ។

- ពេលពោតមានអាយុ 40 ថ្ងៃ ឬឃើញ
ពោតចេញស្លឹកបានពី 6 - 8 សន្លឹក ត្រូវចៃង
ស្មៅដាក់ដី និងពូនគល់វាលើកទី 2 ដើម្បី
អោយឫសថ្មីដុះបន្ថែមទៀត និងអោយ
ពោតនិងលូតលាស់បានល្អ ។ វាទូទៅយើង
អាចដាំរះស្មៅ ពូនគល់ពី 3 - 4 ដង ក្នុងរដូវ
វស្សា និងពី 1 - 2 ដងនៅរដូវប្រាំង ។ បើ
យើងបណ្ដោយអោយស្មៅដុះច្រើននោះ
មិនផលពោតនិងថយចុះ ព្រោះវាដណ្ដើមជី
វាតពីពោត ។ ម្យ៉ាងទៀត ស្មៅវាជាជំរក
លាក់ខ្លួនរបស់សត្វចង្រៃ មួយចំនួន ដូចជាសត្វ
សត្វកណ្ដុរជាដើម ។ល។

VI ការប្រមូលផល :

យើងអាចសន្និដ្ឋានថា ផ្លែពោតទុំដោយ
ផ្អែកលើលក្ខណៈបីយ៉ាង :

១- អាយុកាលរបស់ប្រភេទពូជនិមួយៗ
២- លក្ខណៈរូបរបស់ដើម ពេលមានពណ៌

លឿង ហើយក្រៀមស្វិត ស្លឹកពណ៌លឿងទុំ ដូចស្លឹកឈើងាប់ សំបកផ្លែស្ងួតក្រៀមស្រួយ ដូចក្រដាស សាក់វាឡើងឮស្រួយ គ្រាប់ភ្លឺរលោង ហើយរឹង ។

៣ - សំណើមក្នុងគ្រាប់មានតិចជាង 25% នៅពេលប្រមូលផល ។

ភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១២ មករា 1995

រៀបរៀង និងចងក្រងដោយ

- លោក ផន់ - ខេង

ប្រធានស្ថានីយ៍ ជ្រើសរើសនិងផលិតពូជពោតបន្ទាយដែក ។

- លោក ឌៅ សម្ភារ

វិស្វករក្សេត្រវិទ្យា

- កែសំរួលដោយ គណៈកម្មការចងក្រងអក្ខរបទ បច្ចេកទេស នាយកដ្ឋាន - ក្សេត្រសាស្ត្រ ។

ផ្សាយចេញពីនាយកដ្ឋានក្សេត្រសាស្ត្រ សហការ
ជាមួយអង្គការទស្សនៈពិភពលោកអន្តរជាតិ (W.V.I)